

Høring: NOU 2009:18 Rett til læring.

Vedlagt er høringsuttalelse fra Hedmark SV til NOU 2009:18 Rett til læring. Innstilling fra utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilt behov.

I høringsuttalelsen fremgår alle forslagene fra Midtlyngutvalget og Hedmark SVs innspill er således knyttet opp mot de enkelte forslag.

1. Hedmark SV mener utredningen i liten grad belyser det som var utvalgets mandat, nemlig barn, unge og voksne med særskilte behov for bistand. Utvalget har valgt å ta allmenne pedagogiske grep og slik unnlatt å prioritere i henhold til mandatet.
2. Utvalget har hatt et svært bredt mandat på et omfattende og mangfoldig fagområde. De mange og tunge dissensene synliggjør kompleksiteten på det spesialpedagogiske området..
3. Generelt må de økonomiske og administrative konsekvensene utredes bedre før tiltakene vedtas – eks i forhold til Statped, Læringsboka, 2+2 ordningen...
4. Utvalget har ikke kommet med forslag som endrer den innholdsmessige definisjonen av spesialundervisning – kun en endring i betegnelse fra rett til spesialundervisning til rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen.
5. Hedmark SV deler barneombudets syn om at det er grunn til bekymring for at dagens system åpner for at kommunen kan la være å gi lovpålagte rettigheter til barn og unge, uten at det får noen konsekvenser for kommunene. Eventuell bruk av sanksjoner bør utredes nærmere.
6. Hedmark SV ber om at det blir forskriftsfestet nasjonale standarder for PP –tjenesten
7. Det må utformes klare krav om PP- tjenestens tilstedeværelse på skoleeiers læringsarenaer.
8. Hedmark SV støtter utviklingen av etablering av et skolefaglignivå på skoleeiersiden jamfør KS kriterier for en god skoleeier.
9. Hedmark SV ber om at alle får en reell mulighet til å delta i de nasjonale – og internasjonale undersøkelser/ studier (eks Nasjonale prøver, elev- og foreldreundersøkelsen, Pisa, Timms.)

Innspill til de ulike forslagene

Tidlig innsats og forebygging – kapittel 13

Forslag 1:

Barnehage- og skoleeier får plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elvers utvikling, læring og læringsmiljø.

Hedmark SV støtter forslaget under forutsetning av at dette ikke belaster pedagogene ytterligere.

Forslag 2:

Det utvikles en ressursbank med varierte verktøy som en støtte for barnehager og skoler i oppfølgingen av barn og elever.

Hedmark SV støtter forslaget, men ber om at begrepet verktøy endres til råds - og veiledningsmateriell. Det er viktig at fokuset settes på tiltak og ikke på enda mer kartleggingsmateriell.

Forslag 3:

Kommunen får plikt til å sikre språkkartlegging av barn omkring fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn må begge språk kartlegges.

Hedmark SV støtter ikke forslaget. Dagens kartlegging må sikres bedre før nye kartlegginger settes i gang jf helsestasjonens kontroll av språkutviklingen av 2 og 4 åringen.

Forslag 4:

Læringsboka innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Hedmark SV støtter forslaget under flere forutsetninger. Læringsboka må ikke komme som et tillegg til det dokumentasjons- og rapporteringsarbeidet som gjøres per i dag. Den bør i all hovedsak beskrive elevens sterke sider og hans/ hennes læringsmetoder og -strategier. Det må utvises forsiktighet i hva Læringsboka skal inneholde av sensitive opplysninger. Det må etableres klare felles retningslinjer om hva som skal inn i boka. De administrative og økonomiske konsekvensene må utredes i tillegg til de juridiske aspektene. Det må avklares om hvem som eier av Læringsboka (elev, foresatt, skole). Verken funksjon, omfang eller juridiske status er godt nok utredet.

Forslag 5:

Det gjennomføres foreldresamtaler minimum to ganger per år også i barnehagen,

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 6:

Dokumentasjons- og rapporteringsarbeid i barnhage og skole begrenses til det som tjener barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø. Omfanget av dokumentasjons- og rapporteringssystemer må derfor gjennomgås med sikte på å skape mer sammenheng og frigjøre ressurser til lærings- og utviklingsarbeid uavhengig av innføring av Læringsboka.

Hedmark SV støtter forslaget.

Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen – kapittel 14

Forslag 7:

Retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5-1 erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten utløses når eleven ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte. Tilretteleggingen omfatter det mangfold av tiltak som settes iver i form av personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen er et begrep som vil ligge for tett opp mot tilpasset opplæring og vil vanskeliggjøre det formelle skillet mellom spesialundervisning og tilpasset opplæring. Hedmark SV støtter særmerknaden fra utvalgsmedlem Bente E. Hagtvet: "Dette utvalgsmedlemmet støtter forslaget om at den individuelle retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5-1 opprettholdes (strekpunkt 1), men gjerne med en endret betegnelse: «rett til spesialpedagogisk hjelp». Et alternativ vil være å beholde dagens betegnelse, «rett til spesialundervisning». Slik utvalgets forslag er formulert virker det mer uklart enn i gjeldende lovverk når rett til «ekstra tilrettelegging» inntreffer og hvem den skal gjelde for.

Kap 5 i Opplæringsloven skal sikre de som ikke får et tilfredstillende læringsutbytte av den ordinære tilpassede opplæringen. Hedmark SV er bekymret for dagens praksis hvor disse elevene ikke blir godt nok ivaretatt etter lovens intensjon. Når praksis er i strid med lovverket må praksis endres.

Forslag 8:

Når tiltak som er satt inn for å bedre læringsutbyttet ikke har hatt ønsket effekt, må barnehage/skole og PP-tjeneste samhandle om den videre tilretteleggingen.

Hedmark SV støtter forslaget.

Hedmark SV ber om at det blir klargjort hvem som har rett til å beslutte om at et tiltak har ønsket effekt eller ikke og hvor lang tid et tiltak skal kunne virke før man vurderer effekten og eventuelt endrer tiltaket.

Forslag 9:

Den som har ansvar for gjennomføringen av ekstra tilrettelegging i opplæringen, må ha relevant kompetanse til å møte de utfordringene som ligger til grunn for tilretteleggingen, eksempelvis spesialpedagogisk kompetanse.

Hedmark SV støtter forslaget om at de som har et ansvar for – og skal gjennomføre – spesialundervisningen må ha relevant faglig kompetanse.

Forslag 10:

Individuell opplæringsplan slik denne beskrives i opplæringsloven § 5-5 skal inngå i læringsboka.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Se kommentar til forslag 4.

Forslag 11:

Vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen kan fattes uten sakkyndig vurdering slik det forutsettes i dagens § 5-3 i opplæringsloven, men basert på barnhagens og skolens egen saksforberedelse, gjort i samarbeid med PP-tjenesten.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Dette kan undergrave elevens rettssikkerhet. PP- tjenesten må dimensjoneres slik at opplærings – og forvaltningsloven følges.

Forslag 12:

Det skal utarbeides sakkyndig vurdering dersom

- det er sannsynlig at det må gjøres avvik fra læreplanen*
- skolen ikke har den nødvendige kompetanse*
- foresatte og barnehagen/skolen krever det*
- tilretteleggingen vil kunne forutsette større organisatoriske endringer*

Hedmark SV kommenterer at dette er ivaretatt i dagens lovverk.

Forslag 13:

Rett til ekstra tilrettelegging før opplæringspliktig alder hjemles i barnehageloven

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Retten til spesialpedagogisk hjelp og støtte er i dag hjemlet i opplæringsloven. Det er fremdeles ikke alle barn som går i barnehage.

Hedmark SV foreslår at dette eventuelt legges inn i en egen ny universell barnelov. Den må da erstatte både barnehageloven og opplæringsloven.

Forslag 14:

En rett til ekstra tilrettelegging på grunnskolens område for voksne. Behovet for en lovfestet rett til ekstra tilrettelegging i videregående opplæring som er organisert særskilt for voksne utredes.

Hedmark SV støtter forslaget om rett til spesialundervisning på grunnskolens område for voksne.

Tilpassede og fleksible opplæringsløp – kapittel 15

Forslag 15:

Læreplanverket for Kunnskapsløftet gjennomgås med sikte på å gi fagplanene tydelige innholdsmomenter, og sørger for at det blir et helhetlig og konsistent styringsdokument og arbeidsgrunnlag for opplæringen.

Hedmark SV støtter ikke formuleringen i forslaget.

Bruk av innholdsmomenter kan virke styrende og stå i kontrast til kompetansemålene i fagplanene.

Forslag 16

Det utvikles differensierte læreplaner i fellesfagene for studieforberevende og yrkesforberedende utdanningsprogrammer som kan imøtekomme elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer bedre enn i dag.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Løsningen er ikke å senke kravene til fellesfagene, men arbeide for at flere ungdommer når et faglig nivå som gjør at de består videregående opplæring. Eventuelle differensierte læreplaner innen yrkesfagene må ikke hindre elever i få tilgang til høyere utdanning.

Forslag 17:

Barnehage- og skoleeiere forsterker rutinen for overganger og samarbeid mellom barnehage, skoler og lærebedrifter.

Hedmark SV støtter forslaget.

Oppfølgingstjenesten må inn som samarbeidspart for de ungdommene som ikke søker seg inn i videregående skole.

Forslag 18:

Fylkeskommunene videreutvikler og gjør opplæringstilbud med avvik fra læreplanen tilgjengelige for elever som ved overgang fra grunnskole til videregående opplæring som ikke har forutsetninger for studie- eller yrkeskompetanse.

Hedmark SV støtter forslaget.

Tilbudene må være søkbare med egne søkerkoder – og ikke defineres som spesialundervisning. Systemet må legge til rette for at de som senere ønsker – og er i stand til det - får fullført videregående opplæring.

Forslag 19:

Fylkeskommunene oppfordres til å bruke insentivordninger for å tilrettelegge for at lærebedrifter kan ta imot lærlinger med behov for særskilt oppfølging.

Hedmark SV støtter forslaget.

Dette må også være gjeldende for lærekandidater.

Forslag 20:

Alle elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer får tilbud om et 2 + 2 løp uavhengig av om de får læreplass eller ikke. Dersom eleven ikke får plass i lærebedrift, skal fylkeskommunen utvikle et tilbud med to års varighet på linje med opplæring i bedrift, eksempelvis gjennom en elevbedrift.

Hedmark SV støtter forslaget underforutsetning av at dette bare blir gjeldende for de elever som ikke får læreplass. Forslaget vil ha store administrative og økonomiske konsekvenser. Dette må utredes nærmere. Ordningen må inkludere både lærlinger og lærekandidater.

Forslag 21:

Partene i arbeidslivet vurderer gjeldende regulering av funksjonstilleggene mellom yrkes- og utdanningsrådgivere og sosialpedagogiske rådgivere.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 22:

Rådgivningstjenestens sosialpedagogiske funksjon evalueres, og oppgavene vurderes i sammenheng med PP-tjenestens og oppfølgingstjenestens oppgaver.

Hedmark SV støtter forslaget.

PP-tjenesten og Statped tettere på – kapittel 16

Forslag 23:

PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevesker.

Hedmark SV støtter forslaget.

Det bør utredes hvordan dette er tenkt gjort i praksis med hensyn til systemendring, habilitet når rektor både beslutter enkeltvedtak og er PP- tjenestens nærmeste samarbeidspart, slik at forslaget ikke blir en papirbeslutning. Se også generell kommentar.

Forslag 24:

Det tas inn en bestemmelse om PP-tjenesten i barnehageloven.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 25:

Det etableres et nasjonalt utviklingscenter for PP-tjenesten, underlagt Utdanningsdirektoratet, med faglig tilknytning til et universitet eller høyskole. Senteret gis en økonomisk ramme på ca. 6 fagårsverk – 8 mill. kroner.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Dersom det er ønskelig med en nasjonal overbygning bør denne ligge i Utdanningsdirektoratet og ses i sammenheng med direktoratets styring av de statlige spesialpedagogiske kompetansesentrene.

Forslag 26:

Det etableres et femårig kompetanseutviklingsprogram for PP-tjenesten og tjenestens samarbeidspartnere med en økonomisk ramme på ca. 50 mill. kroner per år.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

PP – tjenestens funksjon og mål må defineres og et eventuelt kompetanseutviklingsprogram må komme som et virkemiddel for å oppnå målene.

Forslag 27:

Statped organiseres i fire samorganiserte og samlokaliserte spesialpedagogiske regionsentre (Sørøst, Vest, Midt og Nord), sammenfallende med helseforetakenes regionsstruktur. Regionsentrene lovfestes.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Mest mulig av den kompetansen som trengs, bør være tilgjengelig på kommune og fylkesnivå og ikke sentraliseres gjennom samlokalisering. En eventuell regionalisering må skje uten at dette innebærer samlokalisering. På dette området er det spesielt viktig at kompetansen styrkes i distriktene.

Som en konsekvens av Hedmark SVs manglende støtte til dette forslaget vil Hedmark SV gå i mot forslag 28 og 29.

Hedmark SV støtter forslaget om en lovfesting av Statped

Forslag 28:

De midler som frigjøres i form av reduserte fellesutgifter og redusert husleie ved samorganisering og samlokalisering av sentrene, avsettes midlertidig som omstillingsmidler slik at de nye regionsentrene kan utvikle sin nye rolle.

Hedmark SV støtter ikke forslaget. Se forslag 27

Det er ikke vist at det vil bli en innsparing ved samlokalisering. Tidligere erfaringer ved omstillinger har vist at dette i stedet har medført en merkostnad.

Forslag 29:

Regionssentrene oppgaveportefølje skal innbefatte spisskompetanse på fagområdene syn, hørsel, språk/tale/kommunikasjon, ervervet hjerneskode og omfattende og sammensatte lærevansker.

Hedmark SV støtter ikke forslaget. Se forslag 27.

Forslag 30.

Sentrene/ avdelingene for sammensatte lærevansker avvikles i sin nåværende form. 30 av 145 årsverk overføres til de regionale spesialpedagogiske sentrene for å ivareta behovet for kompetanse innenfor områder med lav forekomst knyttet til omfattende og sammensatte lærevansker.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Konsekvensene av en slik avvikling må ytterligere gjennomgås. SLV sentrenes brukergrupper har så store sammensatte vansker hvor det nettopp er ekstra utfordrende for PP -tjenesten og kommunene å håndtere dette uten spesialpedagogisk bistand.

Forslag 31:

Med bakgrunn i reduserte behov avvikles etter hvert de statlige hørselsskolene på grunnskolenivå.

Hedmark SV støtter forslaget med visse forutsetninger.

Elevtallet på de statlige hørselsskolene har gått ned grunnet ulike medisinske og teknologiske framskritt, herunder cochleaimplantat. Dette vil være tilfelle for mange elever, men det finnes også elever som ikke kan nyttegjøre seg av en slik operasjon og disse elevene må også ivaretas – elevene vil fortsatt ha krav på opplæring i og på tegnspråk jmfør § 2-6. Dette forutsetter en kompetanse kommunene sjeldent besitter i dag. Disse utfordringene må søkes løst før de statlige hørselsskolene på grunnskolenivå avvikles.

Forslag 32:

Skoledriften ved Briskeby skole og kompetansesenter og Andebu kompetanse- og skolesenter søkes godkjent i privatskoleloven da behovet synes å være stabilt.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 33:

SEAD (Samisk spesialpedagogisk støtte) med nåværende ressursramme tas ut av Statped's portefølje og legges under Utdanningsdirektoratet som et nasjonalt senter for samisk spesialpedagogisk støtte. Sentret knyttes faglig til Sàmi allaskuvla (Samisk høyskole). Ressursrammen økes ut over dagens nivå med ca. fire fagårsverk – 3mill. kroner.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

SEAD må fortsatt være en del av det spesialpedagogiske støttesystemet. En eventuell økning av den økonomiske rammen bør stå i forhold til det elevgrunnlaget som senteret skal betjene – og ses i forhold til de andre spesialpedagogiske sentrene.

Forslag 34:

Lillegården kompetansesenter med nåværende økonomiske ressursramme tas ut av Statped's portefølje og legges under Utdanningsdirektoratet som et nasjonalt senter for læringsmiljø og problematferd. Senteret knyttes faglig til et universitet eller en høyskole. Utvalget er delt i hvorvidt plasseringen gjøres varig eller for en prosjektperiode på fem år, hvoretter man vurderer videre tilknytning.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Det er et paradoks at SLV sentrene foreslås nedlagt med begrunnelsen at de arbeider med høyfrekvente grupper, mens Lillegården foreslås opprettholdt som eget nasjonalt senter til tross for at de også har en høyfrekvent gruppe som målgruppe – og hvor det i tillegg finnes andre nasjonale kompetansesentra (eks Atferdssenteret). Dersom Lillegården kompetansesenter skal ut av Statped må det få den konsekvens at senteres legges ned.

Forslag 35:

Etter at de foreslåtte tidsbegrensede tiltakene er avsluttet, brukes de frigjorte midlene til å styrke PP-tjenesten i kommuner og fylkeskommuner. KS og Kunnskapsdepartementet avtaler nærmere hvordan dette skal skje.

Hedmark SV støtter ikke forslaget. Se kommentarer under 26.

Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid – kapittel 17

Forslag 36:

Bestemmelser om individuell plan hjemles i barnehageloven og opplæringsloven.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Konsekvensene av en slik hjemmel må ytterligere utredes.

Forslag 37:

Bestemmelse i dagens særlover om individuell plan harmoniseres i de aktuelle lovverkene.

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

Dette er en god intensjon, men konsekvensene er for dårlig utredet.

Forslag 38:

Opplæringsområdet i individuell plan for voksne presiseres.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 39:

Det oppfordres til mer aktiv bruk av informert samtykke.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 40:

Det innføres rett til én tjenestekoordinator (personlig koordinator) ved behov for langvarige og koordinerte tjenester.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 41:

Det foretas en tydelig grenseoppgang av ansvar mellom spesialisttjenesten innenfor opplæringssektoren (spesialpedagogiske regionsentre) og spesialisthelsetjenestene (barne- og ungdomsklinikkene) og deres oppgaver overfor kommunene.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 42:

Spesialisttjenesten innenfor opplæringssektoren (spesialpedagogiske regionsentre) og spesialisthelsetjenestene (barne- og ungdomsklinikkene) inngår samarbeidsavtaler.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 43:

PP-tjenesten får selvstendig henvisningsrett til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og barnehabiliteringstjenesten (HABU).

Hedmark SV støtter ikke forslaget.

De ulike tjenestene er underlagt ulike lovverk. Dette vil medføre ytterligere uklare linjer og dermed øke krysspresset som PP-tjenesten er en del av.

Hedmark SV foreslår en bedre samordning av tjenestene og opprettelse av kommunale eller interkommunale behandlingenheter.

Forslag 44:

Det legges til rette for økt samarbeid mellom PP-tjenesten og oppfølgingstjenesten.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 45:

Kommunene, fylkeskommunene og NAV inngår forpliktende samarbeidsavtaler for å sikre at ungdom er i arbeid eller utdanning.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 46:

Det iverksettes tiltak for at barn under barnevernets omsorg/i barnevernets tiltak får oppfylt sine rettigheter etter barnehageloven og opplæringsloven.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 47:

Det må klargjøres hvem som har ansvar for tilbud etter skoletid for de som har behov for det etter 7. trinn.

Hedmark SV støtter forslaget.

Kompetanse på alle nivåer – kapittel 18

Forslag 48:

Den allmenne kvalifiseringen i relevante grunnutdanninger følges nært opp og styrkes ut fra behovet for kompetanse knyttet til ekstra tilrettelegging i opplæringen, herunder spesialpedagogiske emner.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 49:

Ordningene for etter- og videreutdanningstilbud blir styrket, både når det gjelder allmenn kvalifisering og kvalifisering med hensyn til barn og elever med behov for ekstra tilrettelegging.

Hedmark SV støtter forslaget, under forutsetning av at det blir lokal styring slik at de etter- og videreutdanningstilbud som igangsettes, dekker de behov fylkeskommunen har med utgangspunkt i de kompetansekartlegginger som forestas.

Forslag 50:

Grunn-, etter- og videreutdanning for lærere samordnes innefor rammene av GNIST.

Hedmark SV støtter ikke forslaget

GNIST må løse utfordringene i forhold til rekruttering av lærere. Mandatet må ikke utvides før primæroppgaven er løst.

Forslag 51:

Barne- og ungdomsarbeidere får hevet sin kompetanse på læringsmiljø og vanlige læringsutfordringer hos barn, slik at de kan bidra til en inkluderende barnehage og skole.

Hedmark SV støtter forslaget

Dette må ikke gå på bekostning av lærernes behov for økt kompetanse om spesialpedagogiske tiltak. Uavhengig av den enkelte barne- og ungdomsarbeiders kompetanse skal disse ikke erstatte lærerne.

Forslag 52:

Samspillet mellom kartlegging, evaluering og tiltak styrkes som kompetansefelt i lærerutdanningene.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 53:

Profesjonsorienteringen i de disiplinorienterte masterutdanningene blir styrket når det gjelder praktisk-pedagogisk orientering, krav til praksis i studiene og rådgivning ved starten av yrkeskarrieren.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 54:

Dagens utdanningstilbud til rådgivere i grunnopplæringen gjennomgås og vurderes med utgangspunkt i kompetansebehovene i rådgivningstjenesten.

Hedmark SV støtter forslaget.

Her bør man se særskilt på kompetanse vedrørende karriereplaner for elever med særlige opplæringsbehov (eks minoritetsspråklige) og funksjonsnedsettelse.

Forslag 55:

Det etableres et etter- og videreutdanningstilbud for sosialpedagogiske rådgivere.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 56:

Det etableres et femårig kompetanseutviklingsprogram for barnehager og skoler som skal bidra til utviklingsarbeid, veiledning og kompetanseheving knyttet til vanlige lærevesker hos barn og unge. Programmet gis en økonomisk ramme på ca. 19. mill kroner per år.

Hedmark SV støtter forslaget, men dette må ikke gå på bekostning av sentrene for sammensatte lærevesker

Forslag 57:

Det inngås forpliktende samarbeidsavtaler mellom de spesialpedagogiske regionsentrene og universitets og høyskolesektoren.

Hedmark SV støtter ikke forslaget, jf kommentar til forslag 27.

Forslag 58:

De nasjonale sentrene under Utdanningsdirektoratet gis et tydelig ansvar for å bidra til utvikling innenfor ekstra tilrettelegging på sine områder.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 59:

Forskningen knyttet til barn, unge og voksne med behov for ekstra tilrettelegging i opplæringen styrkes. Det er behov for å heve kvaliteten på denne forskningen, slik at kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming og praksis styrkes. Dette bør skje innenfor Utdanning 2020.

Hedmark SV støtter forslaget.

Forslag 60:

Samarbeids- og koordineringskompetansen og kunnskap om andre yrkesgrupper det er aktuelt å samarbeide med, sikres bedre i pedagogiske og helse- og sosialfaglige yrkesutdanninger.

Hedmark SV støtter forslaget.